

DOCTORUL ANIBAL TEOHARI: EVOCĂRI INEDITE

PUIU STOICULESCU

București

Rezumat

Acest articol prezintă date biografice inedite despre un distins clinician bucureștean, o personalitate complexă și pe nedrept ignorată.

Cuvinte cheie: biografie, istoria medicinei, Anibal Teohari.

DOCTOR ANIBAL TEOHARI: INEDITS EVOCATIONS

Abstract

This paper presents some previously unpublished biographic data about a distinguished clinician from Bucharest, a complex personality, unfortunately largely forgotten today.

Keywords: biography, history of medicine, Anibal Teohari.

Portretul Profesorului Anibal Teohari, litografie de Dr. Gruenberg (din colecția Dan Dumitrașcu).

Anibal Teohari a fost boierul care a avut moșia în comuna Ciocănești, jud. Romanți (la 15 km Vest de Caracal). În acea perioadă majoritatea boierilor nu aveau nici o profesie, cel mult o diplomă în drept. Având timp liber la dispoziție, ei se ocupau de moșie, fie direct, fie prin telecomandă de la București, Iași ș.a. Unii mai tehnici aveau mașini agricole, pe care le foloseau direct la munca câmpului. Cei mai mulți lucrau moșia cu țărani, boierul dând pământul și sămânța, iar țărani venind cu forța de

muncă și cu uneltele agricole. La sfârșitul recoltei, produsul se împărțea între boier și țărani.

Anibal Teohari era din altă categorie de boieri. El a studiat medicina la Paris și, revenit în țară, a urcat toate treptele universitare, până a ajuns profesor, clinician, terapeut, șeful clinicii terapeutice din spitalul Brâncovenesc. Aceste etape au fost parcurse până în 1910 (născut în 1871). Toată viața sa, datorită acestei activități specifice, a fost obligat să muncească din greu, aprig, toată ziua în clinică cu asistenții și studenții și scriind articole, cărți și tratate științifice. În plus, cabinetul medical, unde primea pacienții în afara orelor de spital.

Savantul. A profesat ca șef de clinică medicală terapeutică de la Spitalul Brâncovenesc. A profesat de dinainte de primul război mondial, până în 1933, când a luat drumul veșniciei.

A inițiat primul în Țara Românească specialitatea terapeutică. Până la el tratamentul se făcea „după ureche”. El a pus bazele științifice ale tratamentului bolilor. În acest spirit a scris două volume mari intitulate „Traité de clinique thérapeutique”. El a creat și specialitatea BALNEOLOGIE ȘI FIZIOTERAPIE, o nouă disciplină care a ajutat la progresul și specializarea medicilor în tratamentul cu ape minerale. Înainte de el tratamentul se făcea „băbește”. În acest fel s-a studiat conținutul în săruri al apelor minerale, cu indicații precise, științifice, pentru tratamentul cu aceste ape, atât luate pe gură, cât și la făcutul băilor. A inițiat apariția revistei de Balneologie ce cuprindea articole științifice bine documentate, revistă utilă pentru dezvoltarea și perfecționarea medicilor balneologi. Într-un număr omagial al revistei a fost reprodus, pe coperta I-a, portretul lui Anibal Teohari, fondatorul acestei specialități.

Articol intrat la redacție în data de: 16.01.2011

Acceptat în data de: 20.01.2010

Adresa pentru corespondență: Str. Dr. Iuliu Teodor 5, București

Clinicianul. Înainte de primul război mondial și chiar după acest război au existat doi mari interniști în Țara Românească: ANIBAL TEOHARI și NANU MUSCEL. Primul a lucrat la spitalul Brâncovenesc, iar al doilea la Spitalul Colțea. Anibal era atât de apreciat, încât a avut ca pacienți multe mari personalități ale vremii, printre care Patriarhul MIRON CRISTEA, NICOLAE IORGA și alții. Tatăl meu, care a fost crescut de Anibal, îmi spunea, printre multe altele, că Teohari purta un ceas cu trei capace de aur, dăruit de Patriarh, în semn de mulțumire pentru vindecarea sa. Pe ultimul capac era gravată semnătura Patriarhului.

În primăvara anului 1929, surioara mea Olguța, sub 3 ani, s-a îmbolnăvit grav. Tatăl meu i-a cerut ajutorul lui Teohari. În scrisoarea de răspuns, Teohari analizează cu atâta minuțiozitate simptomele și face un diagnostic diferențial remarcabil. Îi indică un tratament corect, care nici azi nu poate fi atacat. Este adevărat că atunci nu existau antibiotice sau sulfamide.

În timpul primului război mondial, în refugiu în Moldova, datorită meritelor sale profesionale, a fost numit conducătorul unui spital militar din zonă, cu gradul de colonel medic.

Profesorul. A fost un foarte bun pedagog, didact. A format o importantă școală de medicină în București, prin numeroși profesori care i-au fost asistenți sau elevi. Citez printre aceștia pe Prof. Dumitrescu-Mante, care i-a urmat la catedră. De asemenea Prof. Dr. Nini Niculescu, șeful catedrei de Farmacologie de la Universitatea București.

Față de studenți era de o bunătate proverbială. Un exemplu auzit de tata de la un profesor, fost asistent al lui Teohari: unui student îi cade ca subiect de examen tratamentul cu atropină (Atropina se folosea în injecții pentru afecțiuni digestive. Fiind foarte otrăvitoare, se folosea în doze de 1 miligram). Când studentul este întrebat de către Teohari ce doză trebuie dată, studentul răspunde: 1 gram!! (această doză ar fi putut omorî o sută de oameni). Profesorul, blând, îi răspunde: e o doză prea mare, eu dau un miligram și ... îl trece.

Omul. Fizic era mic, mărunț, sub 1,65 cm înălțime, cu mustăcioară și cărare pe mijloc. Era delicat, generos. Purta pălărie cu boruri mari și pelerină. Vara, când venea la moșie, deși era ocupat scriind tratate și cărți, era primitor când venea vreun țaran ca să fie consultat. Bineînțeles că nu intra în discuție plata consultației.

Relația familiei mele cu familia Teohari. Tatăl meu, Theodor Stoiculescu (Tudor, cum îi spunea Anibal) a fost fiul unui țaran care lucra pe moșia lui Teohari. A fost remarcat de acesta. Neavând copii, iar tata fiind inteligent și frumușel, Anibal l-a luat la București, găzduindu-l în frumoasa sa vilă de pe strada Pitar Moș nr. 10 (azi 12). L-a dat la școala primară Tunari (1907). Deoarece de la vila din Pitar Moș până la școala Tunari era o oarecare distanță, Teohari i-a cumpărat o bicicletă tatii, cu care mergea la școală. Pentru acea perioadă a merge un copil cu bicicleta prin București era o raritate. În acest fel și în acea casă tata

a locuit 4 ani, casă, masă, plus vorbirea în franceză (Așa se obișnuia în casa Teohari). Gândul lui Teohari era ca tata să facă liceul, medicina, să-i devină colaborator și eventual urmaș în clinică. Bunicul meu (tata tatii) avea altă dorință. El dorea ca Tudor să ajungă popă în sat. I-a spus-o lui Teohari. Acesta a acceptat și, în loc de liceu, l-a dat pe tata la Seminarul Nifon, un seminar renumit. A făcut 4 clase, dar neplăcându-i preoția, s-a mutat la Școala Normală, devenind învățător. Astfel a împlinit dorința tatălui său pe jumătate. În loc de popă a ajuns învățător în satul Ciocănești. Relațiile tatălui meu cu Teohari au rămas foarte calde. I-a devenit confident foarte intim. Lui i-a spus cele mai mari suferințe pe care le-a avut și pe care nu le-a spus altora. Pentru el tata a devenit o formă de ușurare, de descătușare. În plus, prin tata, mai dădea și câte o comandă la oamenii de la conac. Scrisorile lui Teohari începeau și se terminau stereotip: „Tudore; Cu o strângere de mână cordială, Dr. A. Teohari.” Această strângere de mână cordială o scria chiar și când îi povestea lucruri cumplite prin care trecea. În iscălitură niciodată nu și-a scris Prof. Dr., ci simplu Dr., el care era doctor în medicină de la Paris, șef de catedră, în comparație cu ce se întâmplă acum, când toți semidoctii își spun Prof. Univ. Dr.!!

El, care îngrija pe Patriarh, pe Iorga și tot felul de somități, iscălea simplu: Dr. Menționez că toate citatele pe care le voi prezenta provin de la Teohari și sunt adresate tatălui meu Tudor (Theodor Stoiculescu).

În 1929 îi trimite două scrisori în care și plicul și hârtia sunt cu chenar negru. Era în doliu. Îi murise cineva în familie.

Relațiile dintre ei erau atât de intime, iar el era atât de generos, încât în scrisoarea din 28 octombrie 1930, ca răspuns la o scrisoare a tatii în legătură cu o solicitare la Casa Școalelor, îi scrie: „Vino cât mai curând, ca să vorbesc cu vecinul meu, avocatul Casei Școalelor, care are mai multă experiență ca oricine și ne poate da o îndrumare mai bună. Îți mai alătur o scrisoare de 3000 lei ca să te mai ajut pentru drum”! Ce dovadă mai bună asupra generozității sale! De câteva ori, în scrisorile din 1932 și 1933, Anibal îi mărturisește tatii cât de apropiat îi este sufletește: „Îți mulțumesc pentru sentimentele pe care mi le arăți odată mai mult și de care nu m-am îndoit niciodată” (28 Ianuarie 1933). De câte ori pleca în străinătate, Anibal îi trimitea salutări cu ilustrate colorate de la Menton, Montreux, Davos ș.a.

Vara venea uneori toată familia la conacul din Ciocănești. Toată familia mea era invitată la conac. Surioara mea Olguța (moartă în 1940 de TBC pulmonar) a fost botezată de Olga, soția lui Anibal. În acest fel am avut 3 Olga: 1. Olga, soția lui Anibal, 2. Olguța, fiica cea mică a lor și 3. Olga, surioara mea. Eu, mic fiind, sub 7 ani, eram invitat să mă joc cu Olguța, fiica lor cea mică. Eram vrăjit de o pușcă cu aer comprimat. Nu mai văzusem asemenea minune. Ultima relație pe care am avut-o cu viitoarea doamnă Olguța Vintilă Horia a fost prin 1942, când a venit

în Ciocănești și ne-a vizitat. Eu nu eram acasă. N-a găsit-o decât pe mama, cu care era în relații foarte bune. Mie mi-a adus o frumoasă cravată de „lână naturală”, pe care am purtat-o cu plăcere mulți ani. După 1989 am corespondat cu domnia sa, când i-am trimis fotografii colorate ale tabloului votiv al bisericii în care sunt pictați Anibal, Olga, soția, și în medalion Gabi, mic. Mi-a răspuns mulțumindu-mi (ea nu cunoștea acest tablou votiv), spunându-mi că este bolnavă și este tracasată de eforturile pe care le face pentru a obține drepturile de autor rămase după moartea lui Vintilă Horia.

Gabi, copilul cel mare, își aducea prietenii cu care juca cricket pe aleile din parcul conacului, sub privirea mea încântată.

Moșia. Satul Ciocănești era un sat cu doar câteva sute de suflete. Erau săraci și dependenți total de moșia care aparținea lui Achil Teohari, tatăl lui Anibal. Boierul aducea pământul și sâmbănta, iar țăraniii forța de muncă și uneltele agricole. Recolta era împărțită inițial 3/5 boierul și 2/5 țăranul. Ulterior, s-a ajuns la $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$. În 1877 s-a declarat Independența Țărilor Române și la solicitarea disperată a Rușilor, noi am intrat în război împotriva turcilor cu domnitorul Carol I, comandant suprem al armatei române, cât și a celei rusești. Înainte de acest eveniment a existat în Țara Românească o partidă care milita împotriva războiului antiturc. Din această partidă făcea parte și Achil Teohari. În 1877 românii, sub conducerea lui Carol I, au obținut o victorie zdrobitoare la Grivița, Plevna, Smârdan, Rahova, împotriva turcilor. În 1878, prin Pacea de la Berlin, s-a recunoscut Independența Țărilor Române. Odată pacea stabilită, s-a căutat pedepsirea celor care s-au opus acestui război. Achil fiind vizat, la gândul că ar putea fi judecat și condamnat la moarte ca trădător, când a văzut din foișorul conacului venind un pluton militar de la Caracal către Ciocănești s-a sinucis bând otravă. A fost înmormântat în cimitirul din Ciocănești în fața ruinelor vechii biserici, mormântul fiind înconjurat de un grilaj de fier, care există și azi. După moartea sa, moșia a fost împărțită între cei doi moștenitori ai săi: Paulina și Anibal.

După cum am mai spus, Anibal Teohari era un boier care avea o slujbă de „muncă grea” după propria sa expresie, de muncă aprigă. El îngrijea și vindeca somități ale societății românești, activitate de maximă răspundere. Era solicitat în domeniul balneologiei, specialitate pe care el o crease, unde era necesară analiza apelor, crearea și construcția de infrastructuri, de captare a apelor, crearea de cadre medicale specializate. Mai trebuiau create filiale în țară etc. Faptul că el crease noțiunea de clinică terapeutică trebuia argumentată și fundamentată prin tratate care nu puteau fi scrise decât tot de el. Profita vara de o lună de odihnă când venea la Ciocănești și scria aceste tratate.

Moșia nu era rentabilă! Erau veri secetoase, iar criza economică mondială din 1929-1930 a avut repercusiuni grave asupra câștigurilor din moșii. În două scrisori din 16 martie 1929 și aprilie 1929 arată că vânzând vagoanele de grâu și porumb tot iese cu o pierdere de 250.000 lei! Aceste

datorii nu le putea acoperi decât din câștigurile profesionale, medicale! El, care era ocupat cu medicina tot timpul, îi era greu să conducă direct afacerile moșiei. În 18 Ian. 1932 se plânge în continuare de grava situație economică. Spune că profesiile s-au redus cu 80% sub guvernul Iorga! Și sunt foarte mari nemulțumiri.

La un moment dat s-a folosit de procuri pe care le-a dat boierului Ionică Brătășanu din Preajba (4 Km la Nord) și altora pentru plata impozitelor moșiei, el însuși având de plătit la București impozit pe cabinet și toate activitățile medicale.

Biserica. Relativ proaspăt căsătorit (1904) el construiește o nouă biserică în Ciocănești (1908-1910) clădită în fața celei vechi. Are o poziție naturală foarte frumoasă, cu un plan arhitectural deosebit de reușit. Este considerată una din cele mai frumoase biserici din județ. Toată biserica și cu tot mobilierul au fost construite din banii săi! Fiind un bun creștin și cum niciodată n-a făcut treaba de mântuială și aici a pus mult suflet. Astfel că sculptura bisericii (catapeteasma și stranele) a fost sculptată de celebrul sculptor de biserici O.M. BABIC (unul din celebrii frați) care a mai sculptat biserica Domnița Bălașa din București și biserica de la mănăstirea Sinaia. Catapeteasma este una din cele mai frumoase. Anibal Teohari s-a zbatut să-l caute, să-l aducă la Ciocănești, locuind împreună cu pictorul, casă-masă plus plata contractului, la conacul lui Anibal din Ciocănești. El și-a pus iscălitura în lemn astfel: Q.M. BABIC, SCULPTOR, BUCUREȘTI, 1909 (Descoperirea iscăliturii a fost făcută de preot paroh BIBIAN BĂLAN). Pe peretele de vest al pronaosului (cum intri în biserică pe stânga) se găsește tabloul votiv care reprezintă pe ctitorul Anibal, pe soția sa Olga și în medalion pe fiul lor Gabi (circa 4 ani).

Pentru Anibal Teohari moșia a avut două fațete:

1. Necazuri, griji, datorii, preocupări stânjenitoare;
2. Intense elemente afective: mormântul tatălui său,

biserica, conacul, amintirea verilor petrecute la conac în timpul liceului, studenției și după devenirea universitară, plus liniștea care i-o oferea vara să se poată reculege, gândi și să scrie cărți și tratate.

Conacul. Situat la marginea satului, spre nord, avea o curte foarte mare și care degaja o liniște deplină, cu aer curat și verdeață. De altfel, tot satul era liniștit, deoarece nu era plasat pe o șosea de mare circulație (era un sat „înfundat”, nu era o cale de trecere spre două mari localități pe care circulau căruțe, trăsură, mașini, autobuze ș.a.). Din același motiv în Ciocănești nu veneau mijloace de transport străine. Eu am văzut primul automobil în Ciocănești (desigur străin) de abia prin anul 1940. În sat nu existau decât care cu boi. După 1930 au apărut și două căruțe cu cai. Carul cu boi era o necesitate vitală pentru un țăran. În car ducea uneltele agricole (plug, grapă și altele). Cu el transporta grâul, porumbul de la câmp spre casă sau spre moară, tot cu carul aducea paie de grâu de la mașina de treierat, realizându-se o matahală paie-car

foarte pitorească și care nu s-ar fi putut realiza cu o căruță. Carele în mersul lor nu făceau zgomot sau praf cum făceau căruțele cu cai sau mașinile. Conacul era deci izolat total de aceste inconveniente. A fost construit de Achil Teohari, tatăl lui Anibal. Era construit din cărămidă, cu peste opt camere la parter (clădirea principală), având deasupra o cameră foisor mărginită din toate părțile cu geamlăc. Din acest foisor se putea vedea câțiva kilometri în toate direcțiile: la Nord spre Coșereni-Preajba, la Vest spre Zănoaga, la Est spre Grozăvești, iar la Sud spre Radomir. Vizibilitatea era posibilă deoarece casele țăranilor erau joase, iar vegetația puțină. În partea dinspre apus a fost un frumos parc, spre drumul care duce la biserică. Se găseau acolo numeroși arbori rari, printre care și oțetari cu fructe roșietice acrișoare. Din frunzele acestora mi-am făcut un frumos și original ierbar, care a fost foarte apreciat de profesorul de botanică. În parc erau numeroase și frumoase alei pietruite pe care jucau cricket Gabi, băiatul lui Anibal, cu prietenii săi. În parc se ajungea prin a doua intrare (cea din dos). De la clădirea principală se întindea pe marginea nordică a curții o lungă clădire anexă cu multe camere, bucătărie, spălătorie, camere de locuit pentru oamenii de serviciu, paznici, personal administrativ, care locuia tot timpul anului. Într-una din camere locuia tanti Lina, lenjereasa, care venea odată cu familia Teohari. Locuia la București pe șoseaua Colentina, vizavi de fabrica de săpun Stela (Am reținut această adresă din cauza corespondenței tatii cu dânsa). Avea un nepoțel, Gelu, de aceeași vârstă cu mine, frumușel și drăguț, cu care mă jucam. Lenjereasa era indispensabilă, deoarece ea cosea tot, inclusiv ciorapii bărbătești, rupți, pe care îi puneă pe vestita ciupercă de lemn. Conacul avea trăsură și doi cai frumoși, unul roib, altul murg, de care se îngrijea Moș Mircea tot timpul anului. În fața clădirilor amintite se întindea o mare poiană, pe care creștea troscot (echivalentul bătăturii). După bătătură se găseau pătulul și magazia care putea adăposti vagoane de porumb și grâu așteptând momentul vânzării „en gros”.

În timpul verii, familia Teohari venea la Ciocănești cam o lună. Familia era formată din cinci persoane. Anibal, Olga soția, Gabi, Mariana și Olguța copiii. Drumul era dificil și complicat. Atunci nu exista o linie directă CFR București – Caracal. Linia București – Roșiori – Caracal – Craiova a fost începută în timpul războiului și terminată în totalitate în 1948. Atunci se mergea pe ruta București – Pitești – Slatina – Piatra Olt. Aici se aștepta destul de mult (1-2 ore) cursa Rm. Vâlcea – Caracal – Corabia. De la Caracal veneau cu trăsura prin Radomir. Teohari profita de această vacanță ca să-și scrie cărți și tratate medicale. Gabi își aducea prieteni, cu care juca cricket în parcul conacului. Fetițele învățau echitația pe cei doi cai – roib și murg – mergând în galop pe drumul spre biserică, până la pădure și înapoi: urcușul în galop de la biserică le dădea o mare plăcere; mai puțină era când trebuia să coboare tot în galop panta spre conac.

În cadrul expediției estivale, familia Teohari venea

și cu lenjereasa Tanti Lina. Am vorbit mai înainte de o asemenea profesiune indispensabilă în acea epocă. Vizitele lui Anibal la Ciocănești aveau ceva antic în ele. El căpăta forțe noi precum gigantul Anteu, care își atingea mama sa Gee pentru a deveni puternic. Fetițele erau foarte frumoase. Mariana (n. 1916), cea mai mare, era brunetă – păr și ochi negri, iar Olguța (n. 1920) era blondă, cu părul șaten și ochi albaștri, foarte prietenoasă. Eu veneam și singur la conac, fără părinți, fermecat de frumusețea fetelor și interesat de jocul de cricket ce-l practica Gabi. La conac era animație doar de două ori pe an, vara și toamna, când țăranii aduceau grâul și porumbul și-l depozitau în magazie sau pătul. Cerealele erau aduse pe care cu boi și nu de căruțe, care chiar dacă ar fi existat în sat, nu puteau suporta o sarcină atât de grea.

Familia. Soția lui Anibal, Olga, mare moșierită, cu două mari moșii în comuna Ianca, jud. Brăila, cu o mare vie și cu un mare conac la Valea Călugărească, mai înaltă și mai tânără cu 12 ani decât Anibal, fără de profesie (ce-i trebuia la o asemenea avere), fără preocupări intelectuale, profesionale sau sociale. Un timp liber absolut. Gabriel (Gabi) fără profesie, deși avea peste 25 de ani, poate a făcut dreptul (?) de formă, trăia din veniturile familiei. Cele două frumoase fete încă eleve. Anibal ar fi putut avea toate motivele să fie fericit! Dar CĂSĂTORIA ESTE O LOTERIE!! Anibal și Olga sunt două temperamente total diferite, activitățile celor doi nu se pot armoniza. Iorga a emis un aforism excepțional: „două persoane sunt prea mult pentru a fi armonie”. El nu poate renunța la activitatea sa medicală, care este după spusele lui „muncă grea”, dar deplin asumată, iar ea, în lipsă de orice preocupare, are o supapă foarte mare în via de la Valea Călugărească. Vinuri, șampanie (gârlă), petreceri fără perdea, destrăbălare totală cu numeroase scene obscene, fără riscul unui control moral, din partea vreunei instituții sau persoane (un frate de-al tatălui meu a fost angajat și a lucrat o perioadă de timp acolo, povestindu-mi grozăvii inimaginabile). Dispare comunicarea între cei doi, devenind imposibilă după cele spuse mai înainte. În acest context, ea face TBC pulmonar. (Nu se descoperiseră streptomicina sau sulfamidele). Anibal o duce în Elveția la diverse sanatorii, în special la Davos. Boala nu se vindecă, dar se produce o oarecare stabilizare a acesteia. Deși are organismul slăbit, reia „activitatea” distructivă de la Valea Călugărească. Au loc numeroase certuri între Anibal și Olga și ajung la o asemenea cotă, încât Anibal hotărăște în 1932 să divorțeze de Olga. „Iar cu mama sa sunt pe terminate, sătul de ceartă și cheltuieli. Voi lua asupra mea toate ca să fie motivul de „injurii grave” și să se termine formele legale mai repede și fără să fie nevoie de mine să mă prezint în instanță” (scrisoarea din 18 Ian. 1932). Este atât de sătul de această căsnicie încât acceptă să i se pună în spate epitetul de om care aduce „injurii grave”.

Fiul său, fără vreo profesie, fără vreo preocupare (are peste 25 de ani!) tăia frunze la câini, mai face box -

din cauza aceasta s-a ales, în urma unei lovituri la ochi, cu strabism stâng (privire piezișă, cruciș). Anibal îi spune tatii: „Descendentul meu cel ilustru, ca să scape de tocatul meu că trebuie să facă ceva, s-a mutat în oraș”. Anul 1932 va fi un an cumplit pentru Anibal Teohari, care va duce anul viitor la explozia finală. Pe lângă suferințele morale, face și litiază biliară, cu dureri mari. Va fi operat. Din fericire, operația reușește, dar rămâne foarte slăbit. În acea perioadă (fără antibiotice și sulfamide) era o operație foarte riscantă, mai ales că el avea 61 de ani. Astăzi bolnavii sunt sănătoși la 2 zile de la operație. Îi trimite tatii o scrisoare deznădăjduită din care voi cita câteva rânduri (20 aprilie 1932): „În viața mea de muncă aprigă (subl. n.) am găsit uneori soluții multor probleme științifice sau de ordin social. Dar în chestiunea feminină n-am fost în stare să găsesc o soluție... în propriul meu caz. După 28 de ani de iad (subl. n.) se va termina până în sfârșit tot rău, căci nu se poate altfel. Îți mulțumesc pentru știrile date acolo. Scăzând prețul din vânzarea cerealelor nu mai rămâne mai nimic. Sunt singur într-o situație foarte grea... De necazuri am ajuns la litiază biliară (pietre la bășica fierii) cu perioade cu dureri mari. Până în sfârșit va trebui să mă operez cu riscuri mari la vârsta mea, dar m-am săturat de tot și de toate (subl. n.). Cu o strângere de mână cordială, Dr. A. Teohari”.

Repet, anul 1932 a fost pentru Anibal Teohari cel mai cumplit an, din toate punctele de vedere, care a dus inevitabil la cumplitul deznodământ. Pentru el, care muncea „aprig”, operația și starea de slăbiciune postoperatorie i-au accentuat starea de deznădejde.

Situația se agravează progresiv pe toate fronturile, ca spre sfârșitul anului 1932 să primească lovitura de grație. Redau evenimentele pe care dânsul le povestește tatii.

„Îți mulțumesc de asemenea pentru sentimentele pe care mi le arăți o dată mai mult și de care nu m-am îndoit niciodată. După operație, trec prin cea mai mare criză morală din viața mea (subl. n.). Știi foarte bine de câte ori m-am plâns de ușurința fostei mele soții, pe care o credeam totuși cinstită. De aceea, am continuat menajul, deși aproape despărțit de dânsa. Săptămâna trecută am avut proba scrisă că s-a încurcat la faimoasa vie cu cea javră de lt. colonel, fiu de cârciumar din Breaza, însurat, cu băiat de 17 ani. Imediat am pornit divorțul, care se va termina în 3 săptămâni, iar individului i-am trimis martori pe fostul meu camarad de liceu, generalul Cihosky (fost ministru) și pe generalul Dragu. Am voit să fiu cavalier, dar cu duelul nu mai pot cere reformarea individului... A făcut această faptă spre a pune mâna pe averea unei femei de 50 (56?) ani, tuberculoasă, cu copii mari. Desigur, se va cununa. Cu strângere de mână cordială, Dr. A. Teohari”, 28 Ianuarie 1933.

Toate evenimentele care au precedat sau au urmat

duelului i-au zdruncinat groaznic starea psihică. În ceea ce privește duelul, care a avut ca armă pistolul, ținând seama că adversarul său era ofițer, Anibal ar fi fost victimă sigură. Din acest motiv, martorii, generalul Cihosky și generalul Dragu, au convenit cu martorii ofițerului să nu pună gloanțe de război, ci gloanțe oarbe, fără ca dueliștii să știe acest lucru. În acest fel Teohari a fost salvat de la moarte sigură. Acest eveniment a fost o umilire groaznică pentru Anibal, pe care, din cavalerism, singur o propusese!

Scrisoarea a fost un ultim strigăt disperat adresat tatălui meu, la 7 zile de la aflarea adevărului. Tatăl meu, o persoană tonică și optimistă, a regretat enorm că nu l-a vizitat imediat. Poate reușea să-l scoată din disperarea care îl copleșea. Nervii delicatului om ANIBAL TEOHARI nu au mai rezistat.

În luna următoare și-a pus niște ziare pe pat, s-a culcat și cu un glonț și-a zburat creierii!!!

Tata a sosit la București la câteva zile după sinucidere. A fost la mormântul său, unde a găsit pe jos nasturi militari rupți. A dedus că a fost mare înghesuială încât s-au rupt nasturi.

EPILOG

Timpul a trecut. Olguța (fiica cea mică a lui Anibal) a venit în timpul războiului (1942 – 1943?) la Ciocănești și mi-a adus o frumoasă cravată de lână pură, pe care am purtat-o cu plăcere mulți ani. Nu eram, din păcate, acasă. A găsit-o doar pe mama, cu care era în relații calde. În acea perioadă era arendaș Caftangioglu, ultimul. Acesta era tatăl lui Vintilă Horia, cu care s-a căsătorit Olguța. Vintilă Horia a primit premiul „Goncourt” pentru romanul „Dieu est né en exil”, devenind unul din marii noștri scriitori din exil.

Mariana s-a căsătorit cu un ofițer de marină deblocat (reformat).

Pe Gabi l-am văzut mai târziu (1952-53) la Constanța. L-am recunoscut după strabism. Avea circa 50 de ani. Cum se epuizaseră toate sursele materiale, naționalizări de terenuri, moșii, vii, case ș.a., a trebuit să facă și el ceva ca să supraviețuiască. Deci fiul marelui ANIBAL TEOHARI s-a făcut... șofer!!!

Aceasta n-a fost o poveste, ci o tragedie adevărată, amintind de tragediile antice grecești de Euripide sau Sofocle.

Cât privește cauza acestei tragedii, OLGA, ea...a dispărut în neant.

Ca un grad de prețuire deosebită față de ANIBAL TEOHARI, Primăria Municipiului București a dat numele său unei străzi din COTROCENI, mai sus de parcul Romniceanu. Majoritatea străzilor din Cotroceni au numele unor mari personalități medicale românești și internaționale: Pasteur, Lister, Babeș, Gh. Marinescu, Nanu Muscel ș.a.